

Programma Publieksmiddag “Onderzoek ontmoet Onderwijs: Talen, cultuur en geschiedenis op school”

12 december 2019

Locatie: Amadeus Lyceum, Burchtpoort 3, 3452 MD te Vleuten.
(Zie [deze](#) link voor de looproute vanaf station Vleuten en [deze](#) link voor de autoroute)

16.00 uur	Ontvangst
16.15 uur	Opening
16.30 uur	Gemene delers: sessies meesterschapsteams

1. Burgerschapsvorming (inclusief interculturaliteit)

Marijke Huisman (Cultuureducatie) & Erwin Mantingh (Nederlands)

Burgerschapsvorming is geen schoolvak maar je kunt er niet omheen op school en in educatie. Hoe ga je om met cultureel en literair erfgoed dat ter discussie staat? En op welke manieren kunnen en moeten de geesteswetenschappen de burgers van de toekomst vormen? Gewichtige - en soms gevoelige - materie dus.

2. Belang van culturele inhoud en erfgoed in het onderwijs

Pieter de Bruijn (Cultuureducatie), Marijke Meijer Drees (Nederlands) & Jeanette den Toonder (Moderne Vreemde Talen)

Aandacht voor cultuur en erfgoed in het onderwijs is om verschillende redenen van belang. Zo heeft het een socialiserende functie en stimuleert het creativiteit en historisch bewustzijn bij leerlingen, maar het kan ook een goed middel zijn om reflectieve en kritische denkvaardigheden te ontwikkelen. In deze sessie verkennen we verschillende manieren waarop (inter)cultureel en literair erfgoed een rol kunnen spelen in het verwezenlijken van deze doelen.

3. Redeneren, contextualiseren, multiperspectiviteit

Sander Bax (Nederlands) & Carla van Boxtel (Geschiedenis)

In de geesteswetenschappen wordt duiding gegeven aan historische gebeurtenissen en verhalen daarover, aan literaire teksten en culturele gewoonten. Maar hoe leer je leerlingen om tot een interpretatie te komen en om hun eigen en andermans interpretaties kritisch te analyseren? Daarvoor zijn vakspecifieke redeneervaardigheden nodig. In deze sessie laten we zien wat historisch en literatuurhistorisch redeneren inhoudt en hoe je het kunt onderwijzen.

4. Taalbewustzijn

Suzanne Adema (Klassieke Talen), Bert le Bruyn (Moderne Vreemde Talen) & Peter-Arno Coppen (Nederlands)

Een centraal thema in alle taalonderwijs, van Nederlands tot de moderne vreemde talen en de klassieke, is het taalbewustzijn. Inzicht in hoe taal in elkaar zit, gebruikt wordt en geleerd wordt, is een belangrijke voorwaarde voor bewuste geletterdheid en bewuste taalvaardigheid, binnen één taal maar ook over talen heen. Taalbewustzijn staat ook in verband met (inter)cultureel bewustzijn en het draagt bij aan een open houding naar andere talen en taalvariëteiten.

5. Belang van Taalvaardigheid in het onderwijs

Kees de Gloppe (Nederlands) & Wander Lowie (Moderne Vreemde Talen)

Aandacht voor taalvaardigheid is van essentieel belang in het onderwijs. Taalvaardigheid stelt leerlingen in staat om zich duidelijk, passend en effectief uit te drukken in alle vormen van gesproken en geschreven taal in het Nederlands en in andere talen. Taalvaardig worden we niet door het stampen van grammaticaregels en woordjes, maar wel door veel te oefenen in authentieke, betekenisvolle taken. Wanneer leerlingen daarbij reflecteren op hun eigen taalgebruik en dat van anderen, eigenen zij zich de benodigde taalmiddelen toe en leren zij die bewust in te zetten.

6. Oordeelsvorming

Chiel van den Akker (Geschiedenis) & Jacqueline Evers-Vermeul (Nederlands)

Leren (be)oordelen is belangrijk. Bij Geschiedenis betreft dit bijvoorbeeld morele oordeelsvorming over personen en ontwikkelingen, en de spanning tussen historisch besef en morele oordelen over het verleden. Bij Nederlands gaat het bijvoorbeeld om argumenteren en het beoordelen van de betrouwbaarheid en relevantie van bronnen. In deze sessie onderzoeken we de raakvlakken tussen deze vormen van oordeelsvorming.

17.15 uur Pauze

17.45 uur In de klas: lessen van en door vakdidactische onderzoekers

7. Reviseren tijdens de schrijfles - *Hoe doe je dat?*

Klaske Elving

Na het afronden van een schrijftaak hebben leerlingen vaak geen zin om hun tekst nog een keer grondig door te lezen en aan te passen. Bovendien hebben zij niet de indruk dat het een betere tekst oplevert: 'Mijn eigen fouten zie ik toch nooit'. Welke didactische manieren van aanpak tijdens de schrijfles leiden tot betere revisie-activiteiten en betere teksten? Klaske Elving geeft in haar les een andere kijk op reviseren, namelijk als een onderdeel van het schrijfproces zelf.

8. Met andere ogen kijken naar Nederlandse geschiedenis - *Het geschiedenisboek onder de loep*

Marc Kropman

Een van de hoofddoelen van het geschiedenisonderwijs is leerlingen te leren dat verhalen over het verleden interpretaties zijn. In hoeverre zijn schoolboekteksten hierbij behulpzaam? Wat voor perspectieven zijn aan de orde in teksten over Nederlandse geschiedenis en welke rol spelen metaforen? In deze les laat Marc Kropman zien hoe de aan- of afwezigheid van meerdere perspectieven doorwerkt.

9. ITHAKA gaf je de reis - *Literatuuronderwijs gericht op intercultureel bewustzijn*

Kokkie van Oeveren

In haar promotieonderzoek heeft Kokkie van Oeveren het zogenaamde ITHAKA-instrument ontwikkeld. Doel van dit instrument is om docenten concrete handvatten te geven voor de vormgeving van literatuuronderwijs gericht op intercultureel bewustzijn. In haar les illustreert Kokkie deze aanpak die relevant is voor zowel docenten klassieke als moderne talen.

10. Stel je eens voor... - *Opdrachten die historische beeldvorming ondersteunen*

Tessa de Leur

Hoe zag het er vroeger uit? Kunnen onze beelden van het verleden in de buurt komen van hoe het werkelijk is geweest? En hoe kunnen we dat beoordelen? In haar promotieonderzoek onderzocht Tessa de Leur hoe een schrijf-, teken- en drama-opdracht historische beeldvorming kan ondersteunen. In deze les werk je aan zo'n opdracht en laat Tessa zien hoe dergelijke opdrachten kunnen worden ingezet in een reguliere geschiedenisles.

11. Doeltaal-Leertaal - *Waarom 'doeltaal-voertaal' nergens op slaat*

Sebastiaan Dönszelmann

Promotieonderzoek van Sebastiaan Dönszelmann zocht naar de didactische omschrijving van adequaat doeltaalgebruik, naar mogelijkheden om docenten bekend te maken met zo'n didactiek en naar de effecten ervan op het presteren van de leerlingen. En of de leerlingen er meer taal van leren? Dat hoor en ondervind je aan den lijve in deze les Doeltaal-Leertaal van Sebastiaan.

12. Vertalen is schrijven – *Een procesgerichte vertaalstrategie*

Suzanne Luger

Als leerlingen in de bovenbouw van het gymnasium Latijn vertalen, produceren ze vaak onsamenhangende en onbegrijpelijke Nederlandse teksten. Het doel van het vertalen is juist dat leerlingen door middel van hun vertaling hun begrip van de originele tekst laten zien. In deze les ervaar je hoe het vertaalproces werkt en hoe je, met behulp van de procesgerichte vertaalstrategie, een meer coherente tekst als vertaling kan produceren. Deze les is ook interessant voor niet-Latinisten, want Suzanne zorgt voor een Latijnse, Engelse en Franse brontekst: voor elk wat wils! Neem wel een eigen woordenboek mee (LA-NL, EN-NL of FR-NL).

18.30 uur

Plenaire afsluiting

Tijdens de plenaire afsluiting, geleid door een mystery docent en leerling, blikken we samen terug op de Publieksmiddag, maar kijken we ook vooruit. De inbreng van het publiek zal centraal staan wanneer we op interactieve wijze de ideeën en plannen die op de Publieksmiddag zijn ontstaan in kaart brengen.

19.00 uur

Warm buffet